

Mediapoliticus van het Jaar

Mark Rutte

Meer weten?

Internet

- www.nieuwsmonitor.net
- Twitter: [@Nieuwsmonitor](https://twitter.com/Nieuwsmonitor)

Onderzoekers

- Joep Schaper**
- Kasper Welbers**
- Maurits Denekamp**
- Kim Janssen**
- Nel Ruigrok**
- 06 27 588 586
- nelruigrok@nieuwsmonitor.nl

De politicus die het afgelopen jaar het meest in het nieuws is geweest is premier Mark Rutte. Daarom roepen wij hem uit tot 'Mediapoliticus van het Jaar'. Het zal niet verbazen dat de premier ook het meest het nieuws haalde, maar vorig jaar was dat anders. Destijds won Rutte de verkiezingen, werd hij premier, maar was het toch Geert Wilders die het meest genoemd werd in de media. Dit jaar komt Wilders op de tweede plaats, maar zijn er weer andere verrassingen. Zo haalde Jolande Sap vaker het nieuws dan haar oppositielecollega's Emile Roemer en Alexander Pechtold, zien we staatssecretaris Halbe Zijlstra vaker terug dan zijn eigen minister Marja van Bijsterveldt en was Ronald Plasterk het meest genoemde 'normale' Kamerlid.

→ Nieuwsmedia en methode

Deze media-analyse is gebaseerd op een automatische inhoudsanalyse¹ van het politieke nieuws zoals gevonden in de dagbladen, het NOS journaal en enkele actualiteitenrubrieken. De kranten meegenomen in dit onderzoek zijn: *NRC Handelsblad*, *NRC Next*, *De Telegraaf*, *de Volkskrant*, *Trouw*, *NRC Next*, *Spits*, *Metro*, *De Pers*, *Dagblad van het Noorden* en *De Limburger*. Voor de televisie zijn de volgende programma's meegenomen: *EénVandaag*, *De Wereld Draait Door*, het *NOS achtuurjournaal*, *Nieuwsuur*, *Pownews* en *Pauw & Witteman*. De onderzoeksperiode bedraagt 1 januari 2011 tot en met 14 december 2011.

→ Mediapoliticus van het jaar - dagbladen

En de winnaar is...Mark Rutte! We vinden de premier terug in 4154 artikelen. Gedoogpartner Geert Wilders (3340), die in 2010 nog het meest in het nieuws was, wist in 2011 nog steeds een aanzienlijke dosis media aandacht te verkrijgen. Nummer drie is minister van Financiën, Jan Kees de Jager met 2327 artikelen. Met de eurocrisis en de bezuinigingen was de minister een belangrijke speler, hij werd dan ook vaak aangehaald in de Nederlandse kranten "De Jager wil euro-afpraak met Duitsers en Finnen" (*NRC Handelsblad*, 6 september 2011). De rest van de lijst wordt vooral gevormd door ministers en staatssecretarissen. Van de staatssecretarissen staan Halbe Zijlstra (1492) en Henk Bleker (1405) opvallend hoog. Zijlstra (OCW, VVD) staat zelfs hoger dan zijn minister, Marja van Bijsterveldt. Zij komt in 1139 berichten voor. De interesse van de media heeft hij vooral te danken aan bezuinigingen op het hoger onderwijs (de 'Halbeheffing') en op cultuur: "Halbe Zijlstra pakt Henk en Ingrid junior" (*de Volkskrant*, 19 januari 2011). Henk Bleker werd niet alleen als staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aangehaald, maar was ook een prominente speler binnen het CDA, dat een turbulent jaar doormaakt. De uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen leidde bijvoorbeeld tot interne discussie over leiderschap: "Maar Bleker ziet vooral op de langere termijn de ideologische uitdaging. 'De nieuwe partijvoorzitter moet daarvan het boegbeeld zijn'" (*de Volkskrant*, 4 maart 2011).

¹ Zie www.nieuwsmonitor.net/methode voor de beschrijving van de methodes die we hanteren.

Tabel 1 Top 25 politici in Nederlandse dagbladen

	Politicus	Aantal artikelen
1	Mark Rutte	4154
2	Geert Wilders	3340
3	Jan Kees de Jager	2327
4	Maxime verhagen	2101
5	Piet Hein Donner	1759
6	Ivo opstelten	1743
7	Gerd Leers	1512
8	Halbe Zijlstra	1492
9	Henk Bleker	1405
10	Henk Kamp	1383
11	Job Cohen	1356
12	Edith Schippers	1352
13	Uri Rosenthal	1306
14	Melanie Schultz van Haegen	1201
15	Hans Hillen	1195
16	Marja van Bijsterveldt	1139
17	Fred Teeven	781
18	Jolande Sap	768
19	Alexander Pechtold	708
20	Joop Atsma	497
21	Ronald Plasterk	494
22	Frans Weekers	420
23	Emile Roemer	412
24	Marlies Veldhuijzen van Zanten-Hyllner	398
25	Ben Knapen	397

Dan de oppositie. Job Cohen, de leider van de grootste oppositiepartij PvdA, vinden we onder Henk Kamp op de elfde plaats met 1356 artikelen. Verder zien we de fractievoorzitters van de grote en middelgrote oppositiepartijen terug in de lijst. Jolande Sap (GroenLinks) werd met 768 artikelen na Cohen het meest genoemd waar het om oppositiepolitici gaat. Zij werd vaker genoemd dan Alexander Pechtold (D66, 708) en Emile Roemer (SP, 412), terwijl laatstgenoemde vijf zetels meer heeft in het parlement. PvdA-Kamerlid Ronald Plasterk (494) is het meest genoemde 'gewone' Kamerlid. Plasterk dankt de aandacht aan het feit dat hij zich met regelmaat roerde in het debat over de economie, zo blijkt uit de volgende kop: "Plasterk: 'De slager hoeft niet te betalen voor de studie van de zoon van de notaris'" (*NRC Handelsblad*, 1 juli 2011). Hero Brinkman (PVV) en Tofik Dibi (GroenLinks) halen de top 25 net niet. Voor hen is er een eervolle vermelding.

→ De top-vijf per krant

Als we de top vijf per krant splitsen zien we sterke overeenkomsten. *NRC Next*, *Splits* en *De Pers* hebben een afwijkende nummer één, namelijk Geert Wilders. Ook valt op dat in *de Volkskrant* en *NRC Handelsblad* staatssecretaris Zijlstra hoog scoort, in respectievelijk 303 en 426 artikelen werd hij genoemd. In *De Telegraaf* komt Wilders pas op plaats vier. In *Metro* zien we Melanie Schultz van Haegen (63) in de top vijf, waarschijnlijk omdat zij openbaar vervoer in haar portefeuille heeft en *Metro* vooral in trein, bus, tram en metro wordt gelezen. We kijken ook naar de regionale dagbladen. Hier valt op dat de uit de provincie Groningen afkomstige Henk Bleker (242) veel aandacht genoot in *Dagblad van het Noorden*. Hij moet alleen Rutte voor zich dulden; speelt hij een thuiswedstrijd? In *De Limburger* vinden we een gelijksoortig resultaat. Oud-burgemeester van Maastricht Gerd Leers (255) eindigt op de tweede plaats. Leers kreeg veel aandacht tijdens de zaak Mauro: “Momenteel is er veel discussie over het lot van Mauro Manuel, die van Leers terug moet naar Angola” (*De Limburger*, 25 oktober 2011).

Tabel 2 Top 5 politici per dagblad

de Volkskrant		NRC Handelsblad		De Telegraaf	
1	Mark Rutte	802	1	Mark Rutte	927
2	Geert Wilders	655	2	Geert Wilders	772
3	Jan Kees de Jager	420	3	Jan Kees de Jager	466
4	Maxime verhagen	348	4	Maxime verhagen	461
5	Halbe Zijlstra	303	5	Halbe Zijlstra	426
1	Mark Rutte	507	2	Jan Kees de Jager	429
			3	Ivo opstelten	378
			4	Geert Wilders	323
			5	Maxime verhagen	301

Trouw		NRC Next		Splits	
1	Mark Rutte	600	1	Geert Wilders	233
2	Geert Wilders	509	2	Mark Rutte	224
3	Jan Kees de Jager	360	3	Maxime verhagen	122
4	Piet Hein Donner	336	4	Ivo opstelten	113
5	Maxime verhagen	307	5	Jan Kees de Jager	106
				1	Geert Wilders
				2	Mark Rutte
				3	Jan Kees de Jager
				4	Ivo opstelten
				5	Uri Rosenthal

Metro		De Pers		Dagblad van het Noorden	
1	Mark Rutte	121	1	Geert Wilders	190
2	Geert Wilders	117	2	Mark Rutte	174
3	Ivo opstelten	69	3	Jan Kees de Jager	90
4	Melanie Schultz van Haegen	63	4	Maxime verhagen	84
5	Job Cohen	49	5	Ivo opstelten	83
				1	Mark Rutte
				2	Henk Bleker
				3	Maxime verhagen
				4	Geert Wilders
				5	Jan Kees de Jager

De Limburger		
1	Mark Rutte	320
2	Gerd Leers	255
3	Maxime verhagen	203
4	Geert Wilders	195
5	Ivo opstelten	190

→ Aandacht, zetels en peilingen

De aandacht die een politieke partij in de media krijgt is niet altijd een weerspiegeling van het aantal zetels in de Kamer. Veel media-aandacht betekent niet automatisch succes in de peilingen. Beide conclusies zien we in Tabel 3 bevestigd. Daarin is per partij de aandacht in het aantal krantenartikelen weergegeven en het aantal artikelen per zetel in de Tweede Kamer.

Tabel 3 Aandacht voor politieke partijen in Nederlandse dagbladen

Partij	Zetels	Aantal artikelen	Aantal artikelen per zetel	Peiling 15 december*
SGP	2	1515	757,5	2
PvdD	2	1164	582,0	4
CDA	21	11796	561,7	15
GroenLinks	10	5243	524,3	8
D66	10	4810	481,0	15
ChristenUnie	5	2222	444,4	6
PVV	24	9952	414,7	27
VVD	31	12073	389,5	33
SP	15	5246	349,7	18
PvdA	30	9353	311,8	23

*Bron: Synovate

De SGP scoort het best door in bijna 562 artikelen per zetel te worden genoemd. Dat komt vooral door het lage zetelaantal, maar ook doordat de partij een belangrijke rol speelde in de Eerste Kamer en in de Tweede Kamer als een soort tweede gedoogpartner. In *NRC Handelsblad* werd de partij bestempeld als 'de stille gedoogpartner' (*NRC Handelsblad*, 18 maart 2011) en in *De Telegraaf* verscheen de volgende kop: "Kabinet door SGP gegijzeld. Oppositie hekelt partij om beloofde steun aan coalitie" (*De Telegraaf*, 24 mei 2011). Het CDA is -van de partijen met meer dan 2 zetels- de partij die verhoudingsgewijs de meeste aandacht krijgt met 11796 artikelen. Dat komt vooral vanwege verschillende interne discussies over de gedoogconstructie: "Crisis in CDA is nog lang niet bezworen" (*de Volkskrant*, 16 februari 2011). Ondanks (of misschien zelfs dankzij) de grote hoeveelheid aandacht voor het CDA staat de partij er toch niet goed voor in de peilingen. De verhoudingsgewijs minst zichtbare partijen zijn de SP (5246) en de PvdA (9353). De SP doet het juist goed. De socialisten krijgen verhoudingsgewijs weinig aandacht, maar de partij staat op drie zetels winst in de peilingen en SP-leider Emile Roemer is door de parlementaire pers verkozen tot tweede bij de politicus van het jaar verkiezing.

→ Mediapoliticus van het jaar - actualiteitenrubrieken

Ook in de actualiteitenrubrieken op televisie doet Mark Rutte het verreweg het best. Hij kwam in 346 uitzendingen voor. Dit zijn er ruim 100 meer dan de hoeveelheid uitzendingen waarin Geert Wilders voorkomt, de nummer twee van de lijst. Ook hier zien we dat minister De Jager (130) en minister Verhagen (123) hoog scoren. Ze bekleedden machtsposities en dat leidde tot aandacht van de media: "De Grieken hebben voor bezuinigingen gestemd, dus minister de Jager gaat weer geld overmaken?" (Ferry Mingelen in *Nieuwsuur*, 29 juni 2011). Parlementariërs als Frans Timmermans (PvdA, 22) en Dion Graus (PVV, 20) halen ook de top 25. Begin november stapte Graus uit de parlementaire onderzoekscommissie-De Wit. Dit leidde tot berichtgeving op televisie. Daarnaast werd Graus in een adem genoemd met de 'animal cops'. Het *NOS Journaal* noemde hem zelfs de 'geestelijk vader van de dierenpolitie' (*NOS Journaal*, 2 december 2011). Een andere opvallende naam is Femke Halsema (33). Zij is niet meer actief in de politiek maar werd nog steeds vaak genoemd in de programma's. Ze werd

bijvoorbeeld gekoppeld aan Jolande Sap, haar opvolgster. Zo konden we tijdens de periode van de machtswisseling het volgende vernemen in *EénVandaag*: “Een spannende vuurdoop voor de kersverse leidster die vandaag voor het eerst uit de schaduw van Femke Halsema treedt” (*EénVandaag*., 5 januari 2011).

Tabel 4 Top 25 politici in Nederlandse Televisie

	Politicus	Aantal uitzendingen
1	Mark Rutte	346
2	Geert Wilders	244
3	Jan Kees de Jager	130
4	Maxime Verhagen	123
5	Job Cohen	113
6	Gerd Leers	104
7	Uri Rosenthal	103
8	Ivo Opstelten	101
9	Hans Hillen	87
10	Piet Hein Donner	75
11	Edith Schippers	74
12	Henk Bleker	73
13	Henk Kamp	70
14	Jolande Sap	62
15	Melanie Schultz van Haegen	50
16	Emile Roemer	45
17	Alexander Pechtold	36
18	Halbe Zijlstra	34
19	Fred Teeven	33
20	Femke Halsema	33
21	Hero Brinkman	29
22	Marja van Bijsterveldt	28
23	Marlies Veldhuijzen van Zanten	26
24	Frans Timmermans	22
25	Dion Graus	20

→ De top-vijf per programma

In de top 5 per actualiteitenrubriek zien we dat Hans Hillen opvallend vaak genoemd werd in *EénVandaag*, namelijk 17 keer. Hillen kwam onder meer in het programma als het gaat over de bezuinigen op defensie, dit gebeurde niet altijd op positieve wijze: “Maar toen minister Hillen op 8 april van dit jaar nog eens 1 miljard extra bezuinigen aankondigde knapte er iets bij het Defensiepersoneel” (*EénVandaag*., 7 juli 2011). In maart was er ook aandacht op televisie voor Hillen, in het bijzonder vanwege een mislukte reddingsactie in Libië: “Dinsdag moeten ministers Hillen en Rosenthal zich in de Tweede Kamer verdedigen over de mislukte reddingsactie in Libië” (*NOS Journaal*, 26 maart 2011). In vergelijking met de andere programma’s besteedde *Nieuwsuur* meer aandacht aan minister van Buitenlandse Zaken Uri Rosenthal (VVD), die 39 keer werd opgenomen in de redactionele inhoud. *Pownews* is het enige programma dat Wilders vaker noemde dan Rutte, met respectievelijk 47 en 27 uitzendingen een groot verschil te noemen.

Tabel 5 Top 5 politici per programma

EénVandaag		DWDD		8 uur Journaal				
1	Mark Rutte	43	1	Mark Rutte	38	1	Mark Rutte	95
2	Geert Wilders	34	2	Geert Wilders	32	2	Geert Wilders	46
3	Job Cohen	20	3	Job Cohen	21	3	Jan Kees de Jager	38
4	Maxime Verhagen	19	4	Maxime Verhagen	17	4	Ivo Opstelten	35
5	Hans Hillen	17	5	Gerd Leers	13	5	Uri Rosenthal	34

Nieuwsuur		Pownews		P&W				
1	Mark Rutte	101	1	Geert Wilders	47	1	Mark Rutte	42
2	Jan Kees de Jager	54	2	Mark Rutte	27	2	Geert Wilders	38
3	Geert Wilders	47	3	Job Cohen	26	3	Maxime Verhagen	17
4	Uri Rosenthal	39	4	Maxime Verhagen	19	4	Jan Kees de Jager	16
5	Gerd Leers	36	5	Ivo Opstelten	11	5	Job Cohen	15

→ Conclusie

Het afgelopen jaar is van alle politici Mark Rutte het meest in de nieuwsberichtgeving te vinden. Ook Geert Wilders en Jan Kees de Jager zien we vaak terug. Naast de ministers krijgt staatssecretaris Halbe Zijlstra veel aandacht in de media. Voor bewindspersonen is logischerwijs meer aandacht dan voor parlementariërs, nieuwsmedia volgen immers de macht. Van de parlementariërs scoren Geert Wilders, Job Cohen en met name Jolande Sap goed. Als we verder kijken dan de fractievoorzitters zien we dat Ronald Plasterk, Hero Brinkman, Tofik Dibi, Frans Timmermans en Dion Graus vaak het nieuws haalden. Het CDA onderging een moeilijk jaar met veel controversieel nieuws, hetgeen leidde tot de nodige interesse van de media. De SGP kreeg evenzo veel aandacht vanwege de machtspositie die de partij door de gedoogconstructie heeft. Maar media-aandacht zegt niet alles: veel zetels in de Kamer betekent niet automatisch veel aandacht en media-aandacht is geen garantie voor succes in de peilingen.